

ЗВ'ЯЗОК НАВІЮВАНОСТІ З ПЕВНИМИ ХАРАКТЕРОЛОГІЧНИМИ РИСАМИ

Колесник П.О., Цяпець С.В., Шаталова Н.О, Лавкай І.Ю., Короткова В.В.

До сьогоднішнього моменту вивчався зв'язок навіюваності з інтелектом, статтю, віком, національністю. Була також спроба поставити 4 типи вищої нервової діяльності в послідовності зростання навіюваності таким чином: флегматики (як найбільш навіювані) - меланхоліки - холерики - сангвініки (як найменш навіювані). Ці дані описуються в літературі [4], але виявляються суперечливими і недостатньо обгрунтованими. Не дивлячись на надзвичайну цікавість у науці до цього питання, зв'язок навіюваності з характерологічними рисами залишився не висвітленим, що і послужило підставою для вивчення цієї проблеми.

Як свідчать дані нашого обстеження, зі 143 студентів-медиків 4-5 курсів 71 (49%) є навіюваними, що збігається з даними літератури про кількість навіюваних у суспільстві, причому 65% всіх навіюваних складають особи жіночої статі, а 35% - чоловічої.

Ступінь навіюваності студентів визначався за загальновідомою методикою її перевірки: стискання рук в «замок», падіння вперед-назад, «прилипання» до стіни, неможливість вимови слів при наданні певних словесних установок [2,5].

Всі досліджувані студенти пройшли тестування за анкетною методикою дослідження особистості ММРІ [1], після чого був виведений профіль особистості у кожного студента. За тестом ММРІ особистість представлена в вигляді системи 10 характерологічних рис.

При співставленні цих рис у навіюваних і ненавіюваних студентів, що представлено у вигляді графіків на рис. 1 та рис.2, а також при варіаційно-статистичній обробці із використанням критерію Стьюдента [3] (дані представлені на табл.1), була виявлена статистичне достовірне різниця за шкалами 1 (соматизація тривоги, іпохондрія), 7 (фіксація тривоги, обмеженість поведінки), 8 (аутизація) у навіюваних і ненавіюваних студентів-медиків чоловічої статі.

Таблиця 1

Результати статистичної обробки тестів ММРІ студентів-медиків

СТУДЕНТКИ (ЖІН)

	М НАВІЮВАНІ	S	m	М НЕНАВІЮВАНІ	S	m	t
L	2,52	1,76	0,37	2,31	2,02	0,51	0,33
F	10,08	5,23	1,09	9,81	5,80	1,45	0,15
K	13,92	4,62	0,96	11,94	4,23	1,06	1,39
1	8,00	4,91	1,02	8,63	6,12	1,53	-0,34
2	23,44	4,94	1,03	24,19	4,65	1,16	-0,48
3	20,24	4,40	0,92	19,06	8,10	2,03	0,53
4	21,40	5,04	1,05	20,31	4,51	1,13	0,71
5	32,48	3,64	0,76	32,38	3,70	0,93	0,09
6	11,84	3,18	0,66	9,06	2,46	0,62	3,07
7	16,72	8,92	1,86	13,50	6,19	1,55	1,33
8	20,20	10,78	2,25	17,00	10,17	2,54	0,94
9	19,24	4,58	0,95	18,50	4,40	1,10	0,51
0	27,44	8,59	1,79	30,44	7,90	1,97	-1,12

СТУДЕНТИ (ЧОЛ)

	М НАВІЮВАНІ	S	m	М НЕНАВІЮВАНІ	S	m	t
L	3,00	3,54	0,98	4,22	2,05	1,41	-0,71
F	9,46	4,03	1,12	7,22	4,02	2,41	0,84
K	14,38	4,17	1,16	18,00	3,00	6,00	-0,59

1	9,00	6,81	1,89	2,33	1,22	0,78	3,27
2	20,62	4,94	1,37	22,22	1,79	7,41	-0,21
3	22,77	7,43	2,06	16,89	3,79	5,63	0,98
4	21,46	5,41	1,50	17,22	4,97	5,74	0,71
5	25,77	7,95	2,20	24,56	4,48	8,19	0,14
6	11,69	5,59	1,55	7,56	3,24	2,52	1,40
7	15,54	5,58	1,55	6,89	3,37	2,30	3,12
8	20,08	9,57	2,65	8,00	4,03	2,67	3,21
9	17,31	3,64	1,01	14,44	2,40	4,81	0,58
0	28,77	9,82	2,72	24,11	5,82	8,04	0,55

При дослідженні профілів особистості на першій шкалі виявляється, що навіювані студенти чоловічої статі (Рис. 1) приділяють більшу увагу стану власного здоров'я (знаходження графіку навіюваних близько до середини шкали), але не іпохондриками (що відповідало би піку графіку за першою шкалою). За даними ММРІ пік графіку на першій шкалі так як і значне зниження рівня профілю на першій шкалі (що проявляється в осіб з рішучістю, енергійністю, здатністю до більш вдалої і швидкої реакції на події зовнішнього середовища, можливістю застосовувати адаптивні форми поведінки) спостерігається у ненавіюваних осіб.

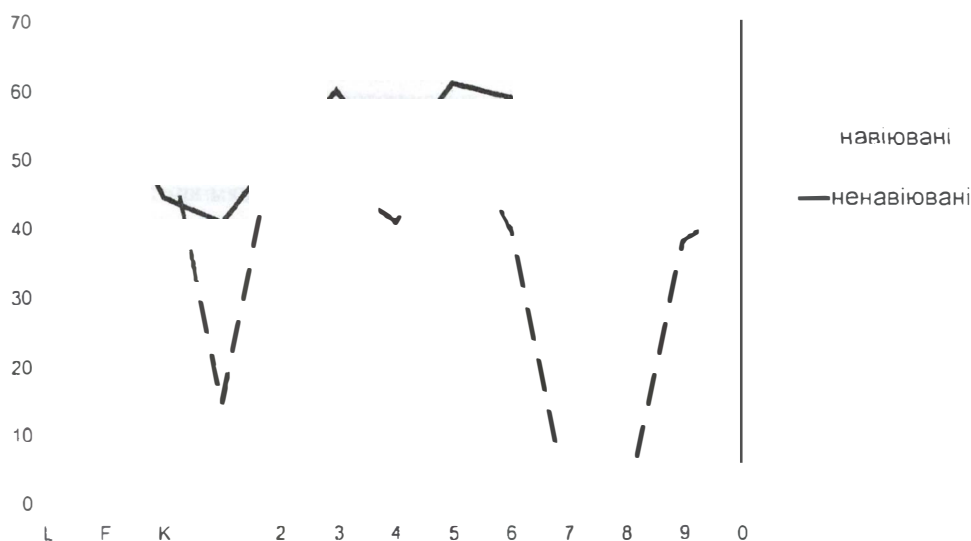

Рис.1. Профіль особистості навіюваних і ненавіюваних студентів.

За сьомою шкалою (фіксація тривоги, обмеженість поведінки) різниця в рівнях профілів особистості в навіюваних і ненавіюваних осіб, вказує на більшу схильність навіюваних до втрати душевної рівноваги при несуттєвих дрібницях життя, до сумнівів, помисливості, тривожності погіршення концентрації уваги, вагання при необхідності прийняти рішення.

Достовірна різниця спостерігається при розгляданні графіків профілю особистості навіюваних і ненавіюваних осіб також по восьмій шкалі (шизоїдизації, аутизації), згідно чому навіювані проявляють схильність до збереження дистанції між собою і навколишнім світом, заглиблення у внутрішній світ, внутрішня напруга і незадоволення ситуацією, орієнтація на внутрішні критерії, пониження здатності інтуїтивно розуміти оточуючих, порушення адекватного емоційного реагування, затруднене контактування, ізоляція.

Представлені дані базуються не тільки на порівнянні графіків профілів особистості навіюваних і ненавіюваних чоловіків, але і підтверджені статистичне ($t > 3$).

Інша картина спостерігається в жіночій групі обстежених. Достовірна різниця в профілях особистості, що добре видно на графіку (Рис.2), спостерігається тільки по одній шкалі - шостій (ригідність афекту), що свідчить про тенденції до помисливості, обдумовування дій, підозрливості. Імовірно, у жінок ця ознака може бути використана тільки як допоміжна поряд з іншими факторами, що визначають навіюваність.

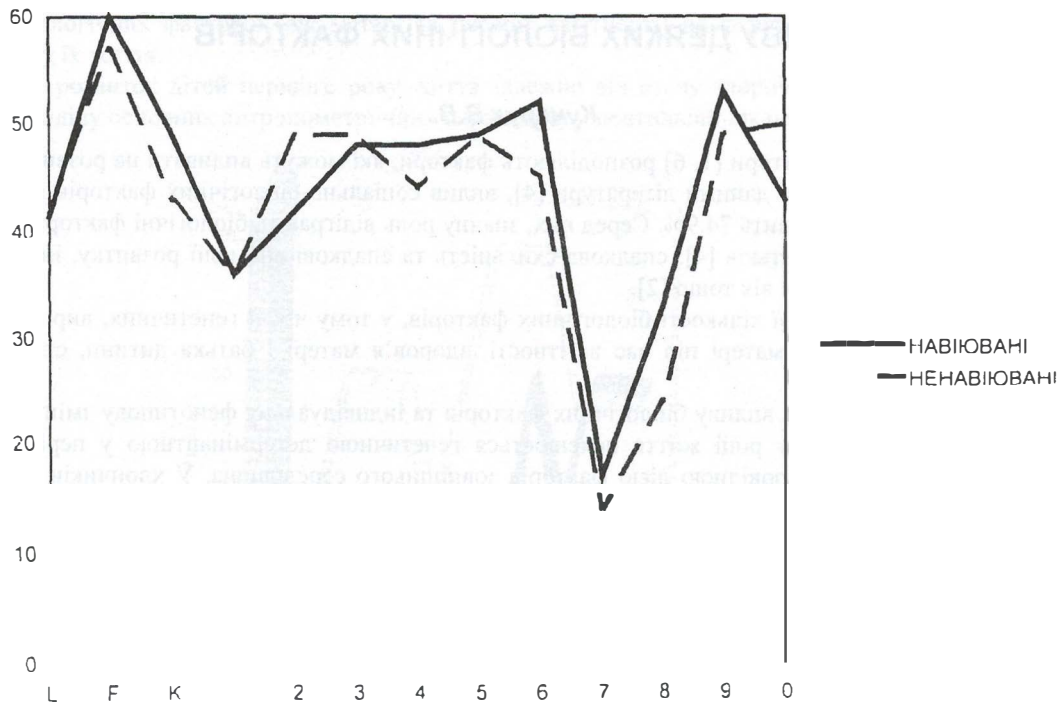

Рис.2. Профіль особистості навіюваних і ненавіюваних студенток.

Значення результатів нашої роботи полягає у тому, що вони дозволяють обійтись без трудомісткого індивідуального обстеження чоловіків на навіюваність за загальноприйнятими методиками, замінивши його простим актом анкетування за методикою ММРІ (можливо, тільки за 1, 7 та 8 шкалами) з достатньою отупінню достовірності, що має велике значення при обстеженні великих груп пацієнтів з використанням комп'ютерної обробки анкет.

Що стосується визначення навіюваності жінок, ця методика потребує вдосконалення і подальшого поглибленого вивчення для знаходження інших додаткових критеріїв для вирішення цього питання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березин Ф.Б., Мирошников М.П., Рожанец Р.В. Методика многостороннего исследования личности (в клинической медицине и психогигиене). - М.: Медицина, 1976. - С. 186.
2. Буль П.И. Основы психотерапии. - Л.: Медицина, 1974. - С.69 - 73
3. Компьютерная биометрика // Под ред. Носова В.Н. -М.: Изд-во МГУ,- С.232.
4. Левенфельд Л. Гипнотизм // Тайны гипноза, пер. с немецкого. - Харьков.: Фирма «Неофит ЛТД», 1995. - С.60 - 72.
5. Слободяник А.П. Психотерапия, внушение, гипноз.- Киев: Здоров'я, 1982.-С. 189-193.

SUMMARY

THE CORRELATION BETWEEN SUGGESTIBILITY AND TEMPERAMENTAL TRAITS

Kolesnik P.O., Tsapets S.V., Shatalova N.O., Lavkay I. Yu., Korotkova V.V.

In this article we give the results of our researches in order to prove the existence of the correlation between suggestibility and temperamental traits. 146 medical students were examined with the ММРІ method and the profile of the personality and their suggestibility degree was determined. Statistically proved difference between the temperamental traits of suggestible and nonsuggestible persons was found on the 1st, 7th and 8th scales in male group and on the 6th scale in female group.